

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος 3ης έκδοσης	VII
Συνομογραφίες	XLVII
Βασική βιβλιογραφία	LI

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

§ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
I. Η έννοια της ιδιοκτησίας στον Ποινικό Κώδικα	1
II. Ιδιοκτησία και περιουσία	2
III. Γενική επισκόπηση των εγκλημάτων κατά της ιδιοκτησίας	3
§ 2. ΚΛΟΠΗ (άρθρ. 372-374, 377, 378 ΠΚ)	4
I. Αντικειμενική υπόσταση	5
1. Πράγμα	5
1.1. Ορισμός	5
1.2. Πράγματα εκτός συναλλαγής	5
1.3. Ο άνθρωπος	7
1.3.1. Μέλη του ανθρώπινου σώματος	7
1.3.2. Το ανθρώπινο πτώμα	9
1.4. Τα ζώα	10
1.5. Αξιώσεις και λοιπά άυλα αγαθά	10
1.5.1. Λογισμικό	10
1.5.2. Λογιστικό χρήμα	11
1.6. Μορφές ενέργειας	12
1.7. Λοιπές περιπτώσεις	13
1.8. Η κατάσταση της ύλης	14
1.9. Η αξία του πράγματος	14
2. Κινητό	15
3. Ξένο	17
3.1. Έννοια	17
3.1.1. Ορισμός	17

Περιεχόμενα

3.1.2. Πράγματα που ανήκουν αποκλειστικά στον πράττοντα	17
3.2. Αδέσποτα	18
3.3. Απολωλότα	19
3.4. Ανήθικες δικαιοπραξίες	20
3.5. Θησαυρός	20
3.6. Αρχαιότητες	21
4. Κατοχή	23
4.1. Έννοια της κατοχής	23
4.1.1. Ορισμός	23
4.1.2. Κατοχή υπό ποινική και αστική έννοια.....	23
4.1.3. Κατοχή, ιδιοποίηση, ιδιοκτησία	26
4.1.4. Η πολιτική αγωγή στην κλοπή	27
4.2. Φυσική εξουσία	27
4.2.1. Έννοια	27
4.2.2. Παροδική παρακώλυση φυσικής εξουσίας	28
4.2.3. Σφαίρες κυριαρχίας.....	29
4.2.4. Κρυμμένα πράγματα	31
4.2.5. Λησμονημένα πράγματα	32
4.3. Φυσική βούληση	32
4.4. Συγκατοχή.....	34
4.5. Βοηθός κατοχής.....	36
4.6. Αφαίρεση πράγματος μετά το θάνατο του κατόχου;	40
4.7. Το νομικό πρόσωπο έχει κατοχή;	42
4.8. Τραπεζική κατάθεση και κατοχή.....	43
5. Αφαίρεση.....	43
5.1. Έννοια.....	43
5.2. Αφαίρεση κατά έμμεση αυτοουργία.....	46
5.3. Συγκατάθεση	47
5.3.1. Έννοια	47
5.3.2. Συγκατάθεση και συναίνεση	47
5.3.3. Συγκατάθεση με παραπλάνηση	48
5.3.4. Έλλειψη φυσικής βούλησης προς μεταβίβαση της κατοχής	49
5.3.5. Συγκατάθεση υπό όρους	49
5.4. Ανάλυση χρημάτων από ΑΤΜ με κλεμμένη μαγνητική κάρτα αυτόματης συναλλαγής (cashcard).....	50
5.5. Ανοιχτή κλοπή	53
5.6. Αφαίρεση με παράλειψη	53

II. Υποκειμενική υπόσταση	54
1. Υπαιτιότητα.....	54
2. Σκοπός παράνομης ιδιοποίησης.....	55
2.1. Η κλοπή ως έγκλημα σκοπού	55
2.2. Ορισμός.....	56
2.3. Αντικείμενο της (σκοπούμενης) ιδιοποίησης.....	57
2.4. <i>Lucrum ex re</i>	59
2.5. Πρόσκτηση – αποστέρηση.....	59
2.6. Τα έγγραφα ως αντικείμενα ιδιοποίησης.....	63
2.6.1. Έγγραφα παραστατικά αξίας	63
2.6.2. Έγγραφα αποδεικτικά δικαιώματος	63
2.7. Το “παράνομο” της σκοπούμενης ιδιοποίησης.....	64
2.8. Ιδιοποίηση υπέρ τρίτου. Η περίπτωση του “μη σκοπίμως δρώντος δολίου οργάνου”	68
III. Απόπειρα.....	70
1. Έννοια και οριοθέτηση	70
1.1. Γενικά	70
1.2. Απόπειρα και τελείωση	70
1.3. Απόπειρα και προπαρασκευαστικές πράξεις.....	71
2. Απόπειρα κατά συναυτουργία	74
IV. Συμμετοχή	75
1. Συναυτουργία	75
1.1. Προϋποθέσεις	75
1.2. Αναιρετικός έλεγχος	75
2. Συνέργεια.....	76
2.1. Άμεση και απλή συνέργεια.....	76
2.2. Συνέργεια και ουσιαστική αποπεράτωση	77
3. Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις (άρθρ. 49 παρ. 2 ΠΚ)	78
V. Συρροές.....	79
1. Περιπτώσεις αληθινής συρροής	79
2. Ζητήματα φαινομένης συρροής	80
2.1. Φυσική ενότητα της πράξης	80
2.2. Κλοπή και υπεξαίρεση	81
2.3. Κλοπή και φθορά ξένης ιδοκτησίας	81
2.4. Κλοπή και ληστεία.....	82
2.5. Κλοπή και απάτη.....	82
2.6. Κλοπή και αποδοχή προϊόντων εγκλήματος.....	83
VI. Ποινικές κυρώσεις.....	83

Περιεχόμενα

VII. Διακεκριμένες περιπτώσεις κλοπής	84
1. Κλοπή πράγματος ιδιαίτερα μεγάλης αξίας.....	84
1.1. Έννοια και νομολογιακή αντιμετώπιση.....	84
1.2. Αναιρετικός έλεγχος.....	85
1.3. Η “ιδιαίτερα μεγάλη αξία” ως διαβαθμίσιμη έννοια.....	86
2. Κακουργηματικές περιπτώσεις κλοπής.....	87
3. Κλοπή κατά του Δημοσίου (ν. 1608/1950).....	98
3.1. Γενικά	98
3.2. Η έννοια του “Δημόσιου τομέα”.....	99
4. Κλοπή μνημείων (άρθρ. 53 ν. 3028/2002).....	101
5. Συρροή επιβαρυντικών περιπτώσεων.....	102
VIII. Προνομιούχες περιπτώσεις κλοπής	102
1. Κλοπή πράγματος ευτελούς αξίας.....	102
1.1. Έννοια και νομολογιακή αντιμετώπιση	102
1.2. Ζητήματα πλάνης.....	104
1.3. Έγκληση.....	105
1.4. Αναιρετικός έλεγχος.....	105
2. Κλοπή από ανάγκη για άμεση χρήση ή ανάλωση.....	106
3. Υφαιρέσεις.....	108
3.1. Έννοια και δικαιολογητική βάση	108
3.2. Έκταση εφαρμογής και λειτουργία του προνομίου.....	109
3.3. Ενδιαίτηση στο ίδιο σπίτι	111
3.4. Πλάνη	113
IX. Η κατ’ εξακολούθηση κλοπή.....	113
1. Το άρθρ. 98 παρ. 2 ΠΚ.....	113
2. “Απέβλεπε”.....	114
3. Πρακτική σημασία του ζητήματος	114
4. Κλοπή τελούμενη κατ’ εξακολούθηση και κατ’ επάγγελμα	115
5. Κλοπή κατ’ εξακολούθηση σε βάρος του Δημοσίου.....	116
X. Ειδικές διατάξεις.....	117
1. Κλοπή στρατιωτικών πραγμάτων (άρθρ. 147 ΣΠΚ).....	117
2. Αγροτική κλοπή (άρθρ. 37 ν. 3585/2007).....	118
3. Ζωοκλοπή (άρθρ.1 ν. 1300/1982).....	118
4. Ιχθυοκλοπή (άρθρ. 17 παρ. 5 ν.δ. 420/1970)	119
5. Κλοπή φορτίου ή εξοπλισμού πλοίου (άρθρ. 217 ΚΔΝΔ).....	119
6. Κλοπή σκύλου ή ζώου συντροφίας.....	120
XI. Σύληση νεκρού (άρθρ. 373 ΠΚ).....	120
XII. Μεταβολή κατηγορίας.....	121

§ 3. ΚΛΟΠΗ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ (άρθρ. 374Α ΠΚ)	122
I. Δικαιολογητική βάση και σκοπός της διάταξης	122
II. Αντικειμενική υπόσταση	123
1. Μηχανοκίνητο μεταφορικό μέσο	123
2. Ξένο	124
3. Αφαίρεση	124
III. Υποκειμενική υπόσταση	126
1. Υπαιτιότητα	126
2. Σκοπός χρήσης	127
2.1. Έννοια και περιεχόμενο	127
2.2. Διάγνωση του σκοπού	130
IV. Συμμετοχή	131
V. Ζητήματα συρροής	132
VI. Ποινική κύρωση – Έγκληση	132
VII. Έμπρακτη μετάνοια	132
§ 4. ΥΠΕΞΑΙΡΕΣΗ (άρθρ. 375, 377, 378 ΠΚ)	134
I. Αντικειμενική υπόσταση	135
1. Πράγμα	135
1.1. Τα μη ενσώματα αντικείμενα	135
1.2. Αξία του πράγματος	136
1.3. Ατομικά ορισμένο πράγμα	136
1.4. Αναιρετικός έλεγχος	136
2. Ξένο	137
2.1. Γενικά	137
2.2. Περιπτώσεις κτήσης κυριότητας	138
2.2.1. Αφανής εταιρία	138
2.2.2. Δάνειο	138
2.2.3. Ανώμαλη παρακαταθήκη	139
2.2.4. Εισφορές των συμβολαιογράφων	139
2.2.5. Αλληλόχρεος λογαριασμός	139
2.2.6. Κοινός λογαριασμός	140
2.2.7. Συνάφεια	140
2.2.8. Ακυρώσιμη δικαιοπραξία	141
2.2.9. Κτήση πράγματος μέσω αντιπροσώπου	141
2.2.10. Δικαίωμα εξωνήσεως	142
2.2.11. Κέρδη Α.Ε.	142
2.2.12. Σύμβαση έργου	142
2.2.13. Άλλες περιπτώσεις	142

Περιεχόμενα

2.3. Περιπτώσεις μη κτήσης κυριότητας.....	143
2.3.1. Αίρεση.....	143
2.3.2. Πώληση με παρακράτηση της κυριότητας.	143
2.3.3. Εντολή και παρακαταθήκη.....	144
2.3.4. Μονοπρόσωπη εταιρία.....	145
2.3.5. Σύμβαση χρηματιστηριακής παραγγελίας.....	145
2.3.6. Αρχαιότητες – Μνημεία.....	147
3. Κατοχή.....	147
3.1. Η έννοια της κατοχής στην υπεξαίρεση.....	147
3.2. Κτήση κατοχής.....	148
3.3. Αναιρετικός έλεγχος.....	149
3.4. Χρόνος κτήσης της κατοχής.....	149
3.4.1. Η στενή ερμηνεία.....	149
3.4.2. Η “μικρή” διορθωτική ερμηνεία.....	150
3.4.3. Η “μεγάλη” διορθωτική ερμηνεία.....	151
3.5. Κτήση της κατοχής με αξιόποινη πράξη.....	152
3.6. Κτήση της κατοχής με έγκλημα σε υπαίτια μέθη (άρθρ. 193 ΠΚ)	155
3.7. Περιπτώσεις ύπαρξης κατοχής – Οριοθέτηση από την κλοπή.....	156
3.8. Υπεξαίρεση λογιστικού χρήματος;.....	158
3.8.1. Το πρόβλημα.....	158
3.8.2. Η νομολογία.....	158
3.8.3. Η θεωρία.....	159
3.8.4. Κριτική.....	161
3.8.4.1. Το λογιστικό χρήμα δεν είναι “πράγμα”.....	162
3.8.4.2. Ο δικαιούχος τραπεζικού λογαριασμού δεν εί- ναι κάτοχος.....	165
4. Ιδιοποίηση.....	167
4.1. Ορισμός.....	167
4.2. Η ιδιοποίηση ως εκδήλωση πρόθεσης. Η θεωρία της εξωτε- ρίκευσης.....	169
4.3. Η ιδιοποίηση ως αντικειμενικό στοιχείο.....	170
4.4. Περιπτωσιολογία.....	173
4.4.1. Περιπτώσεις όπου η οριστική αποστέρηση είναι προ- φανής.....	173
4.4.2. Περιπτώσεις όπου η οριστική αποστέρηση προϋπο- θέτει πρόσθετα στοιχεία.....	174
4.4.3. Άλλες περιπτώσεις.....	175
4.4.4. Περιπτώσεις μη ιδιοποίησης.....	177

4.5. Ειδικές περιπτώσεις.....	179
4.5.1. Πρόθεση έγκαιρης επιστροφής του πράγματος.....	179
4.5.2. Ενέχυρο	180
4.5.3. Καταπιστευτική μεταβίβαση κυριότητας	181
4.5.4. Ασφαλιστικές εισφορές	181
4.6. Παραδείγματα από τη νομολογία	182
4.7. Ιδιοποίηση με παράλειψη	183
4.8. Το “παράνομο” της ιδιοποίησης.....	186
4.8.1. Η έννοια του “παράνομου”.....	186
4.8.2. Αποκλεισμός του “παράνομου”	187
4.8.2.1. Συμψηφισμός	187
4.8.2.2. Δικαίωμα επίσχεσης.....	188
5. Πράγμα εξομοιούμενο προς “ξένο” (παρ. 3 του άρθρου 375 ΠΚ)	189
6. Παθών.....	190
II. Λόγοι άρσης του αδίκου.....	190
III. Υποκειμενική υπόσταση.....	191
IV. Απόπειρα.....	193
V. Συμμετοχή	194
1. Συναυτουργία	194
2. Συνέργεια.....	195
3. Συμμετοχή με παράλειψη	197
4. Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις (άρθρ. 49 παρ. 2 ΠΚ)	197
VI. Συρροές.....	199
1. Περιπτώσεις αληθινής συρροής	199
2. Ζητήματα φαινομενικής συρροής.....	200
VII. Ο τόπος τέλεσης της υπεξαίρεσης.....	203
VIII. Ο χρόνος τέλεσης της υπεξαίρεσης	203
IX. Ποινικές κυρώσεις.....	205
X. Διακεκριμένες περιπτώσεις υπεξαίρεσης	205
1. Υπεξαίρεση ιδιαίτερα μεγάλης αξίας (άρθρ. 375 παρ. 1 εδ. α΄ περ. 2 ^η ΠΚ).....	205
1.1. Έννοια και νομολογιακή αντιμετώπιση.....	205
1.2. Αναιρετικός έλεγχος.....	206
2. Κακουρηγματικές περιπτώσεις υπεξαίρεσης (άρθρ. 375 παρ. 2 ΠΚ)	207
2.1. Η ρύθμιση του νόμου	207
2.2. Η προϊσχύσασα διάταξη	207
2.3. Η ισχύουσα διάταξη ως επεικέστερος ποινικός νόμος.....	208
2.4. Το πρόβλημα της αξιολογικής αντινομίας	212

Περιεχόμενα

2.5. Η εμπίστευση του πράγματος	212
2.5.1. Ορισμός – Στοιχεία της έννοιας	212
2.5.2. Η νομολογία.....	214
2.5.3. Προϋποθέσεις εφαρμογής	214
2.5.4. Αναιρετικός έλεγχος	216
2.6. Οι επί μέρους περιπτώσεις εμπίστευσης.....	218
2.6.1. Εντολοδόχος	218
2.6.2. Διαχειριστής.....	218
2.6.2.1. Έννοια.....	218
2.6.2.2. Διαχειριστής εν τοις πράγμασι.....	220
2.6.2.3. Περιπτώσεις διαχείρισης.....	220
2.6.3. Επίτροπος και δικαστικός συμπαραστάτης.....	221
2.6.4. Μεσεγγυούχος.....	222
3. Υπεξαίρεση κατά του Δημοσίου (ν. 1608/1950)	222
4. Υπεξαίρεση μνημείων (άρθρ. 54 ν. 3028/2002)	223
XI. Προνομιούχες περιπτώσεις υπεξαίρεσης (άρθρ. 377, 378 ΠΚ)	224
XII. Υπεξαίρεση κατ' εξακολούθηση.....	224
XIII. Υπεξαίρεση στρατιωτικών πραγμάτων (άρθρ. 147 ΣΠΚ)	226
XIV. Υπεξαίρεση σε βάρος της πτωχευτικής περιουσίας.....	227
XV. Μεταβολή κατηγορίας.....	228
§ 5. ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΘΟΝΤΟΣ (άρθρ. 384 ΠΚ) ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ	
ΚΑΤΑΣΧΕΘΕΝΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (ν. 4312/2014).....	230
I. Γενική επισκόπηση.....	230
II. Οι διατάξεις του άρθρ. 384 ΠΚ και 308B ΚΠΔ	231
III. Νομική φύση των διατάξεων.....	232
1. Οι διατάξεις του άρθρ. 384 ΠΚ.....	232
2. Οι διατάξεις του άρθρ. 308B ΚΠΔ	233
IV. Ειδικότερα: Η έμπρακτη μετάνοια (άρθρ. 384 παρ. 1 ΠΚ)	233
1. Οι επί μέρους προϋποθέσεις της έμπρακτης μετάνοιας (άρθρ. 384 παρ. 1 ΠΚ).....	235
1.1. Απόδοση του πράγματος.....	235
1.2. Εντελής ικανοποίηση.....	236
1.2.1. Έννοια	236
1.2.2. Αποκτήματα.....	236
1.2.3. Αποζημίωση επί αυτούσιας απόδοσης.....	237
1.3. Πριν εξετασθεί ο υπαίτιος	238
1.4. Με δική του θέληση	238
1.5. Χωρίς παράνομη βλάβη τρίτου	242

2. Μερική απόδοση ή ικανοποίηση	242
3. Εξάλειψη του αξιοποίνου κατ' άρθρ. 384 παρ. 1 ΠΚ επί συμμετοχής.....	243
4. Αναίρετικός έλεγχος	243
V. Ειδικά θέματα	244
1. Μερική ικανοποίηση μετά την εξέταση του υπαιτίου	244
2. Σχέση απόδοσης και ικανοποίησης σε περίπτωση αποχής από την ποινική δίωξη ή την ποινή	244
3. Ποινική συνδιαλλαγή χωρίς ομολογία ενοχής;	245
4. Κλοπή και υπεξαίρεση κατ' εξακολούθηση.....	245
5. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρ. 384 ΠΚ επί ειδικών ποινι- κών νόμων;.....	245
5.1. Ικανοποίηση του ζημιωθέντος και ν. 1608/1950	245
5.2. Ικανοποίηση του ζημιωθέντος επί κλοπής και υπεξαίρεσης στρατιωτικών πραγμάτων	246
5.3. Ικανοποίηση του ζημιωθέντος και υπεξαίρεση στην υπηρεσία.....	246
VI. Η απόδοση των κατασχεθέντων υπέρ του Δημοσίου (ν. 4312/2014)	247
1. Οι επί μέρους διατάξεις	247
2. Κριτική αποτίμηση του νόμου	248
VII. Σχέση των διατάξεων του ν. 4312/2014 με την «ποινική συνδιαλλα- γή» (άρθρ. 308B ΚΠΔ)	250
§ 6. ΠΑΡΑΣΙΩΠΗΣΗ ΑΝΕΥΡΕΣΗΣ (άρθρ. 376 ΠΚ)	252
I. Αντικειμενική υπόσταση	252
II. Υποκειμενική υπόσταση.....	253
III. Ποινή.....	253
IV. Αναίρετικός έλεγχος	253
V. Συρροές.....	254
VI. Ικανοποίηση του παθόντος.....	254
§ 7. ΛΗΣΤΕΙΑ (άρθρ. 380 ΠΚ)	255
I. Γενικά χαρακτηριστικά	255
II. Η αντικειμενική υπόσταση της ληστείας υπό στενή έννοια.....	257
1. Σωματική βία κατά προσώπου	258
1.1. Έννοια.....	258
1.2. Βία προς υπερνίκηση προσδοκώμενης αντίστασης.....	260
1.3. Αιφνιδιαστική αφαίρεση πράγματος	260
1.4. Βία κατά πραγμάτων	261
1.5. Έμμεση σωματική βία.....	261
1.6. Vis absoluta και vis compulsiva.....	262
1.7. Αποδέκτης της βίας.....	262

Περιεχόμενα

1.8. Αμφισβητούμενες περιπτώσεις	263
2. Απειλές ενωμένες με επικείμενο κίνδυνο σώματος ή ζωής.....	264
2.1. Η έννοια της απειλής.....	264
2.2. Το εξαγγελόμενο “κακό”	265
2.3. Αποδέκτης της απειλής.....	265
2.4. Αποδέκτης του “κακού”	265
2.5. Σοβαρότητα της απειλής.....	267
2.6. Επικείμενος κίνδυνος.....	268
2.7. Σχέση βίας-απειλής	269
3. Σχέση μέσου και σκοπού	269
3.1. Χρονική και τοπική συνάφεια.....	269
3.2. Λειτουργική συνάφεια.....	270
3.3. Όχι όμως και αιτιώδης συνάφεια	272
3.4. Εκμετάλλευση διαρκούς βίας	273
3.5. Τέλεση με παράλειψη	273
III. Η ληστρική εκβίαση ειδικότερα.....	274
1. Παράδοση = Αφαίρεση;.....	274
2. Ληστρική εκβίαση και εκβίαση (άρθρ. 385 ΠΚ).....	276
IV. Υποκειμενική υπόσταση της ληστείας υπό στενή έννοια – Καταλο- γισμός.....	277
V. Απόπειρα	279
VI. Συμμετοχή σε ληστεία υπό στενή έννοια και σε ληστρική εκβίαση.....	281
1. Συναυτουργία	281
2. Συνέργεια.....	282
VII. Ζητήματα συρροής	284
1. Περιπτώσεις αληθινής συρροής	284
2. Ληστεία κατά πλειόνων	285
3. Ανθρωποκτονία προς το σκοπό αφαίρεσης.....	286
4. Ληστεία κατά του Δημοσίου και Ν. 1608/1950.....	288
VIII. Ληστρική κλοπή	290
1. Γενικά.....	290
2. Αντικειμενική υπόσταση.....	292
2.1. Υποκείμενο	292
2.2. Ληστεία (άρθρ. 380 παρ. 1 ΠΚ) ως στοιχείο της α.υ.....	293
2.3. Χρονικό πλαίσιο τέλεσης.....	294
2.4. “Καταλήφθηκε”	295
2.5. “Επ’ αυτοφώρω”.....	297
2.6. Αποδέκτης της βίας.....	299

3. Υποκειμενική υπόσταση	300
4. Απόπειρα	301
5. Συμμετοχή.....	301
6. Συρροές.....	302
ΙΧ. Ποινικές κυρώσεις-μεταβολή κατηγορίας	303
Χ. Διακεκριμένες περιπτώσεις ληστείας	303
1. Ληστεία διακρινόμενη από το αποτέλεσμα (άρθρ. 380 παρ. 2 ΠΚ).....	304
1.1. Πρόκληση του βαρύτερου αποτελέσματος από την αφαίρεση;.....	304
1.2. Πλημμελής συμπεριφορά μετά την τελείωση;	306
1.3. Δόλος ως προς το βαρύτερο αποτέλεσμα;.....	307
1.4. Θάνατος ή βαριά βλάβη συμμετόχου.....	309
1.5. Απόπειρα ληστείας διακρινόμενης από το αποτέλεσμα	309
1.6. Συμμετοχή σε ληστεία διακρινόμενη από το αποτέλεσμα	311
2. Ληστεία που τελήστηκε με ιδιαίτερη σκληρότητα	312
2.1. Έννοια	312
2.2. Αναιρετικός έλεγχος.....	314
2.3. Απόπειρα	314
2.4. Ζητήματα συμμετοχής	314
2.5. Ζητήματα συρροής	315
3. Χρήση βαρέος πυροβόλου όπλου	315
XI. Ειδικές διατάξεις (ν. ΤΟΔ' /1871, ν. 1300/1982)	316
§ 8. ΦΘΟΡΑ ΞΕΝΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (άρθρ. 381-384 ΠΚ).....	317
I. Αντικειμενική υπόσταση	317
1. Υλικό αντικείμενο	317
2. Η εγκληματική συμπεριφορά.....	318
2.1. Καταστροφή.....	319
2.2. Βλάβη	319
2.2.1. Έννοια	319
2.2.2. “Κατά προορισμό χρησιμότητα”	320
2.2.3. Ειδικές περιπτώσεις βλάβης	321
2.3. “Καθιστά με άλλον τρόπο ανέφικτη τη χρήση”	322
II. Λόγοι άρσης του αδίκου	323
III. Υπαιτιότητα	324
IV. Συμμετοχή	325
V. Έγκληση.....	325
VI. Ποινικές κυρώσεις.....	327
VII. Διακεκριμένες περιπτώσεις φθοράς	327
1. Οι γενικές διατάξεις.....	327

Περιεχόμενα

1.1. Η απρόκλητη φθορά (άρθρ. 382 παρ. 1 ΠΚ).....	327
1.2. Οι περιπτώσεις του άρθρ. 382 παρ. 2 ΠΚ.....	328
1.2.1. Πράγμα ιδιαίτερα μεγάλης αξίας (άρθρ. 382 παρ. 2 στοιχ. β' ΠΚ)	329
1.2.2. Πράγμα που χρησιμεύει για κοινό όφελος (άρθρ. 382 παρ. 2 στοιχ. α' ΠΚ)	329
1.2.3. Πρόκληση φθοράς με φωτιά ή με έκρηξη (άρθρ. 382 παρ. 2 στοιχ. γ' ΠΚ).....	330
1.3. Φθορά με συμμετοχή πλειόνων (άρθρ. 382 παρ. 3 ΠΚ)	331
1.4. Φθορά μνημείου (άρθρ. 56 ν. 3028/2002)	331
1.5. Διακεκριμένη φθορά και αξία του πράγματος	332
2. Οι ειδικές διατάξεις	332
2.1. Φθορές σε γραφεία πολιτικών κομμάτων (άρθρ. 157Α παρ. 3 ΠΚ). 332	
2.2. Παρεμπόδιση κυκλοφορίας εντύπων (άρθρ. 334 παρ. 2 ΠΚ).....	333
2.3. Φθορά φορτίου ή εξοπλισμού πλοίου (άρθρ. 217 παρ. 2 ΚΔΝΔ)	333
2.4. Ζωοκτονία (ν. 1300/1982)	333
VIII. Φθορά ευτελούς αξίας (άρθρ. 381 παρ. 2 ΠΚ)	334
IX. Ζητήματα συρροής	334
X. Ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 384 ΠΚ)	336
XI. Μεταβολή κατηγορίας	337
XII. Φθορά διά ζώων – Αγροτική φθορά – Θανάτωση κυνηγετικού κυ- νός – Παράνομη υλοτομία και κλαδονομή – Άλλες διατάξεις	337

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

§ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	339
I. Η έννοια της περιουσίας στον Ποινικό Κώδικα	339
1. Η νομική θεωρία	339
2. Η οικονομική θεωρία.....	340
3. Η νομική-οικονομική θεωρία	343
4. Η προσωπική έννοια της περιουσίας.....	345
II. Γενική επισκόπηση των εγκλημάτων κατά της περιουσίας	346
§ 2. ΕΚΒΙΑΣΗ (άρθρ. 385 ΠΚ)	348
I. Το βασικό έγκλημα της εκβίασης (άρθρ. 385 παρ. 1 στοιχ. γ' ΠΚ)	349
1. Βία 349	
1.1. Έννοια.....	349
1.2. Vis absoluta	350
1.3. Η "βία" στο βασικό έγκλημα της εκβίασης	350

2. Απειλή.....	351
2.1. Έννοια.....	351
2.2. Το απειλούμενο έννομο αγαθό.....	352
2.3. Αποδέκτης της απειλής.....	354
2.4. Αποδέκτης του “κακού”.....	355
2.5. Σοβαρότητα της απειλής.....	356
2.6. “Επικείμενος” κίνδυνος.....	358
2.7. Απειλή νόμιμης πράξης.....	359
2.8. Απειλή όταν υπάρχει διακριτική ευχέρεια;.....	362
2.9. Απειλή με παράλειψη και απειλή παράλειψης.....	363
2.10. Διάρκεια της απειλής.....	364
3. Πράξη, παράλειψη ή ανοχή.....	365
3.1. Η πράξη, παράλειψη ή ανοχή ως περιουσιακή διάθεση.....	365
3.2. Όχι μόνον περιουσιακή διάθεση!.....	365
3.2.1. Η “ανοχή αφαίρεσης πράγματος” ως στοιχείο της α.υ. της εκβίασης.....	366
3.2.2. Αντίθετα επιχειρήματα και αντίκρουση αυτών.....	368
3.2.3. Η νομολογία.....	369
3.2.4. Συμπέρασμα.....	370
4. Περιουσιακή ζημία.....	371
4.1. Έννοια.....	371
4.2. Το αντικείμενο της πράξης.....	372
4.2.1. Πράγματα άνευ αξίας.....	372
4.2.2. Αντικείμενα μη προστατευόμενα από το δίκαιο.....	372
4.3. Αντάλλαγμα προς απόδοση του κλοπιμαίου.....	373
4.4. Ζημία όταν αντισταθμίζεται η παροχή;.....	373
5. Αιτιώδης σύνδεσμος.....	374
6. Υλική αντιστοιχία.....	374
II. Η εκβίαση επιχειρήσεων (άρθρ. 385 παρ. 1 στοιχ. β΄ πρώτο εδάφιο ΠΚ)...	375
III. Η κατ’ επάγγελμα ή κατά συνήθεια τελούμενη εκβίαση.....	377
IV. Εκβίαση τελούμενη με σωματική βία κατά προσώπου ή με απειλές σώματος ή ζωής (άρθρ. 385 παρ. 1 στοιχ. α΄ ΠΚ).....	379
V. Υποκειμενική υπόσταση.....	380
1. Υπαιτιότητα.....	380
2. Σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους.....	381
2.1. Ο σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους ως υποκειμε- νικό στοιχείο του αδικού.....	381
2.2. Η έννοια του περιουσιακού οφέλους.....	381

Περιεχόμενα

2.3. Το “παράνομο”	381
2.4. Υπαιτιότητα ως προς το “παράνομο”	384
VI. Απόπειρα.....	384
VII. Συμμετοχή	386
VIII. Συρροές.....	387
1. Περιπτώσεις αληθινής συρροής	387
2. Περιπτώσεις φαινομένης συρροής	388
3. Ειδικά ζητήματα συρροής	389
3.1. Αρπαγή	389
3.2. Ληστεία	389
3.3. Σωματικές βλάβες.....	390
3.4. Κλοπή	391
3.5. Απάτη	391
3.6. Αυτοδικία	394
3.7. Εξασφαλιστική εκβίαση	394
3.8. Εκβίαση κατ’ εξακολούθηση	395
IX. Ποινικές κυρώσεις.....	395
X. Αναιρετικός έλεγχος.....	397
XI. Δικονομικά.....	398
§ 3. ΑΠΑΤΗ (άρθρ. 386, 387 ΠΚ).....	399
I. Εισαγωγή.....	402
1. Γενικά χαρακτηριστικά	402
1.1. Ορισμός-Στοιχεία του εγκλήματος	402
1.2. Προστατευόμενο έννομο αγαθό.....	402
1.3. Παθών	403
II. Αντικειμενική υπόσταση	403
1. Γεγονός	403
1.1. Έννοια.....	403
1.2. Μελλοντικά περιστατικά	406
1.3. “Εσωτερικά γεγονότα”	408
1.4. Αξιολογικές κρίσεις.....	411
1.4.1. Έννοια	411
1.4.2. Αξιολογήσεις με “γεγονοτικό πυρήνα”	412
1.4.3. Διαφημιστικές υπερβολές	413
1.4.4. Η αξία του πράγματος ως γεγονός	414
1.4.5. Αξιολογικές κρίσεις με αξίωση γενικής ισχύος.....	415
1.5. Αρνητικά γεγονότα και υπερφυσικές ικανότητες	415
2. Η πράξη εξαπάτησης	416

2.1. Παράσταση ψευδών γεγονότων	417
2.1.1. Παράσταση με ρητή δήλωση	417
2.1.2. Παράσταση με συμπερασματικά συναγόμενη δήλωση	418
2.2. Απόκρυψη	420
2.3. Παρασιώπηση	422
2.3.1. Έννοια	422
2.3.2. Πηγές ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης	423
2.4. Το “αθέμιτο” της απόκρυψης και της παρασιώπησης	427
2.5. Ειδικά ζητήματα.....	428
2.5.1. Επέμβαση σε μετρητές	428
2.5.2. Είσπραξη αχρεωστήτων.....	429
2.5.3. Η παράλειψη παρεμπόδισης άλλου να τελέσει απάτη.....	430
2.6. Η απάτη ως έγκλημα υπαλλακτικώς μικτό. Παραδοχή από το δικαστήριο της ουσίας πλειόνων τρόπων τέλεσης	431
3. Πλάνη.....	433
3.1. Έννοια	433
3.2. Ποιος πλανάται;	434
3.3. Ignorantia facti.....	436
3.4. Περιθωριακή γνώση	437
3.5. Πρόκληση ή διατήρηση πλάνης	438
3.6. Η διατήρηση της πλάνης στην απάτη με παράλειψη. Παρά- λειψη αποτροπής ή και παράλειψη άρσης υφιστάμενης πλάνης; ...	438
3.7. Αμφιβολίες και δυνατότητα αυτοπροστασίας	441
3.7.1. Αμφιβολίες	441
3.7.2. Δυνατότητα αυτοπροστασίας	442
4. Περιουσιακή διάθεση	444
4.1. Έννοια	444
4.2. Η αμεσότητα ως ουσιώδες στοιχείο της περιουσιακής διάθεσης... ..	445
4.3. Η “πράξη, παράλειψη ή ανοχή” ειδικότερα	447
4.4. Γνώση της περιουσιακής διάθεσης.....	448
4.5. Γνώση της βλάβης.....	448
4.6. Ταυτότητα πλανώμενου – διαθέτοντος.....	449
4.7. Τριγωνική απάτη	450
4.7.1. Διάσταση πλανώμενου – βλαπτόμενου	450
4.7.2. Οι προϋποθέσεις της τριγωνικής απάτης.....	451
4.7.3. Διάκριση της απάτης από την κλοπή κατά έμμεση αυτουργία	451
4.8. Απάτη επί δικαστηρίου	454

Περιεχόμενα

4.8.1. Προϋποθέσεις	454
4.8.2. Ειδικές περιπτώσεις.....	456
5. Περιουσιακή βλάβη	458
5.1. Έννοια.....	458
5.2. Υπολογισμός της ζημίας	460
5.2.1. Συμψηφισμός κάθε άμεσου οφέλους.....	460
5.2.2. Αξίωση προς αποζημίωση	460
5.2.3. Μεταγενέστερη μεταβολή της αξίας	461
5.2.4. Αποφυγή ποινικών κυρώσεων κλπ.....	461
5.2.5. Ικανοποίηση νόμιμης αξίωσης	462
5.3. Περιουσιακή βλάβη σε περίπτωση ισάξιας αντιπαροχής. Η προσωπική πλευρά της ζημίας.....	462
5.4. Ο κίνδυνος της περιουσίας ως περιουσιακή βλάβη.....	464
5.5. Απάτη περί την πρόσληψη	468
5.6. Η ματαίωση προσδοκίας ως περιουσιακή βλάβη	469
5.7. Απάτη στο πλαίσιο παράνομων ή ανήθικων δικαιοπραξιών;	470
5.7.1. Απώλεια πράγματος που αποκτήθηκε με αξιόποινη πράξη .	470
5.7.2. Διάθεση προς συμμόρφωση σε παράνομη ή ανήθικη δικαιοπραξία	472
5.7.3. Ματαίωση αξίωσης που πηγάζει από παράνομη ή ανήθικη αιτία	475
6. Αιτιώδης σύνδεσμος	476
7. Σχέση υλικής αντιστοιχίας	477
8. Προσφορότητα της συμπεριφοράς;	480
III. Λόγοι άρσης του αδικού	481
IV. Υποκειμενική υπόσταση.....	481
1. Υπαιτιότητα.....	481
2. Σκοπός παράνομου περιουσιακού οφέλους	482
2.1. Η απάτη ως έγκλημα σκοπού	482
2.2. Περιουσιακό όφελος	482
2.3. Επιδίωξη περιουσιακού οφέλους.....	483
2.4. Το “παράνομο” του επιδιωκόμενου περιουσιακού οφέλους	484
2.5. Ζητήματα πλάνης.....	486
V. Απόπειρα.....	486
1. Η τετελεσμένη απάτη.....	486
2. Οι προϋποθέσεις της απόπειρας.....	487
3. Προπαρασκευαστικές πράξεις	488
3.1. “Κλασσικές” περιπτώσεις	488

3.2. Ψευδείς ανακοινώσεις στο κοινό.....	488
4. Ειδικά ζητήματα	490
4.1. Απόπειρα με παράλειψη	490
4.2. Απόπειρα διακεκριμένης απάτης	491
4.3. Απόπειρα απάτης επί δικαστηρίου	491
4.4. Απρόσφορη απόπειρα	491
4.5. Υπαναχώρηση	492
VI. Συμμετοχή	492
1. Αυτουργός-συναυτουργός.....	492
1.1. Αυτουργός	492
1.2. Συναυτουργός.....	493
1.3. Απάτη κατά έμμεση αυτουργία.....	494
2. Συνέργεια.....	495
2.1. Άμεση και απλή συνέργεια στην απάτη	495
2.2. Περιπτώσεις	496
2.3. Χρόνος τέλεσης της απλής συνέργειας. Συμμετοχή μέχρι την ουσιαστική αποπεράτωση;.....	497
2.4. Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις (άρθρ. 49 παρ. 2 ΠΚ)	498
VII. Συρροές.....	498
1. Αληθινή συρροή	498
2. Φαινομενική συρροή	500
2.1. Φορολογική απάτη.....	500
2.2. Λαθρεμπορία.....	501
2.3. Καταπάτηση δασικής έκτασης	501
2.4. Απάτη περί τα παίγνια	501
3. Ειδικά ζητήματα	502
3.1. Υπεξαίρεση.....	502
3.2. Πλαστογραφία μετά χρήσεως	503
3.2.1. Απόπειρα απάτης και πλαστογραφία μετά χρήσεως	503
3.2.2. Τετελεσμένη απάτη και πλαστογραφία μετά χρήσεως	503
3.2.3. Τετελεσμένη απάτη και χρήση πλαστού	505
3.3. Απάτη σχετική με τις ασφάλειες	506
3.4. Απιστία	506
3.5. Ν. 2190/1920 περί ανωνύμων εταιριών	507
VIII. Τόπος τέλεσης – Απάτη μέσω internet.....	507
IX. Χρόνος τέλεσης – Παραγραφή.....	509
X. Ποινικές κυρώσεις.....	511
XI. Διακεκριμένες μορφές απάτης.....	511

Περιεχόμενα

1. Απάτη ιδιαίτερα μεγάλης αξίας (άρθρ. 386 παρ. 1 εδ. β' ΠΚ)	511
2. Κακουργηματική απάτη	512
2.1. Προϋποθέσεις	512
2.2. Τέλεση κατ' επάγγελμα και κατά συνήθεια	513
2.2.1. Κατ' επάγγελμα	513
2.2.2. Κατά συνήθεια.....	514
2.2.3. Σκοπός πορισμού εισοδήματος υπέρ τρίτου;.....	515
2.3. Απάτη κατά του Δημοσίου (ν. 1608/1950)	516
2.4. Απάτη σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ν. 1608/1950	516
XII. Προνομιούχες μορφές απάτης.....	517
1. Απάτη ευτελούς αξίας (άρθρ. 387, 377 ΠΚ).....	517
2. Η καταργηθείσα διάταξη για την απάτη μεταξύ συγγενών (άρθρ. 393 παρ. 1, 378 ΠΚ)	518
XIII. Απάτη κατ' εξακολούθηση.....	518
XIV. Εξάλειψη του αξιοποίνου και ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406 Α ΠΚ).....	520
XV. Αναιρετικός έλεγχος.....	521
XVI. Δικονομικά.....	524
§ 4. ΑΠΑΤΗ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	526
I. Ο ν. 2803/2000	526
1. Γενικά	526
2. Οι πόροι του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης	529
II. Τα ζητήματα συρροής.....	531
1. Η «απάτη» σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ειδική έναντι της κοινής.....	531
1.1. Η λύση της ειδικότητας ως κρατούσα άποψη	531
1.2. Απορρόφηση;.....	532
1.3. Συμπέρασμα	535
2. Κοινοτική «απάτη» και λαθρεμπορία.....	535
3. «Απάτη» σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πλαστογραφία	536
4. «Απάτη» σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και συγχρηματοδότηση επιδότησης	537
III. Το ελληνικό Δημόσιο ως παθόν και ως πολιτικώς ενάγον	539
1. Βλάβη του ελληνικού Δημοσίου;.....	539
2. Εφαρμογή του ν. 1608/1950;.....	539
IV. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου	542
V. Η άμεση καταπολέμηση της ευρωπαϊκής με Κανονισμούς (άρθρ. 325 παρ. 4 ΣΛΕΕ)	543

VI. Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)	544
VII. Το Corpus juris	545
§ 5. ΑΠΑΤΗ ΜΕ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ (άρθρ. 386Α ΠΚ)	547
I. Γενικά	547
II. Αντικειμενική υπόσταση	548
1. Η εγκληματική συμπεριφορά	548
1.1. Μη ορθή διαμόρφωση του προγράμματος	549
1.2. Επέμβαση κατά την εφαρμογή του προγράμματος	550
1.3. Χρησιμοποίηση μη ορθών ή ελλιπών στοιχείων	550
1.4. Επηρεασμός των στοιχείων του υπολογιστή “με οποιονδήποτε άλλον τρόπο”	552
1.5. Ειδικότερα: Η ανάληψη χρημάτων από ΑΤΜ με κλεμμένη μαγνητική κάρτα αυτόματης τραπεζικής συναλλαγής (cashcard).....	553
1.6. Μια ενδιαφέρουσα περίπτωση απάτης με η/υ:	554
2. Περιουσιακή ζημία	556
III. Υποκειμενική υπόσταση.....	557
IV. Απόπειρα.....	558
V. Συμμετοχή	558
VI. Συρροές	558
VII. Ποινικές κυρώσεις.....	559
VIII. Προνομιούχες περιπτώσεις απάτης με υπολογιστή	560
IX. Τέλεση κατ’ εξακολούθηση	560
X. Εξάλειψη αξιοποιήσιμου – Ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ)	561
XI. Τόπος τέλεσης.....	561
§ 6. ΑΠΑΤΗ ΣΧΕΤΙΚΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ (άρθρ. 388 ΠΚ)	562
I. Γενικά χαρακτηριστικά	562
II. Αντικειμενική υπόσταση	563
1. Υποκείμενο	563
2. Η εγκληματική συμπεριφορά.....	564
2.1. Άρθρ. 388 παρ. 1 ΠΚ: Η πραγμάτωση του ασφαλιστικού κινδύνου	564
2.2. Άρθρ. 388 παρ. 2 ΠΚ: Η πρόκληση ή επίταση σωματικής βλάβης.....	565
2.3. Τέλεση με παράλειψη	565
3. Η ασφαλιστική σύμβαση	566
III. Υποκειμενική υπόσταση.....	566
1. Υπαιτιότητα	566
2. Σκοπός είσπραξης	567
IV. Απόπειρα – Συμμετοχή	567

Περιεχόμενα

V. Συρροές	568
VI. Ποινική κύρωση.....	570
VII. Εξάλειψη του αξιοποίνου – Ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ).....	570
§ 7. ΑΠΑΤΗΛΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΒΛΑΒΗΣ (άρθρ. 389 ΠΚ)	572
I. Αντικειμενική υπόσταση	572
II. Υπαιτιότητα	573
III. Συρροές.....	574
IV. Έγκληση.....	574
V. Ποινική κύρωση.....	574
VI. Εξάλειψη του αξιοποίνου – Ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ).....	574
§ 8. ΑΠΙΣΤΙΑ (άρθρ. 390 ΠΚ)	575
I. Εισαγωγή.....	575
II. Αντικειμενική υπόσταση	577
1. Υποκείμενο	577
1.1. Η έννοια του διαχειριστή	577
1.2. Θεμελίωση της διαχειριστικής εξουσίας.....	577
1.3. Περιπτώσεις	578
1.4. Ποιος δεν είναι διαχειριστής.....	578
1.5. Διαχείριση βάσει άκυρης ανάθεσης.....	579
1.6. Υπάλληλοι (άρθρ. 13 στοιχ. α΄, 263Α ΠΚ) ως υποκείμενα απιστίας του άρθρ. 390 ΠΚ.....	580
2. Η εγκληματική συμπεριφορά.....	580
2.1. Η εγκληματική συμπεριφορά ως εξωτερική και δικαιοπρακτική κατάχρηση εξουσίας	580
2.1.1. Η έννοια της κατάχρησης	580
2.1.2. Διαχειριστικές πράξεις	582
2.1.3. Πράξεις του διαχειριστή που δεν στοιχειοθετούν απιστία	583
2.1.3.1. Εσωτερικές και υλικές πράξεις.....	583
2.1.3.2. Δικαιοπραξίες εκτός αντιπροσωπευτικής εξουσίας.....	584
2.1.3.3. Πράξεις κυβερνήσεως	584
2.1.4. Διαχειριστική εξουσία για μία μόνο πράξη	585
2.2. Η παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης	585
2.2.1. Η κατάχρηση της αντιπροσωπευτικής εξουσίας ως παράβαση των κανόνων επιμελούς διαχείρισης	585
2.2.2. Οι κανόνες επιμελούς διαχείρισης ειδικότερα.....	586

2.2.3. Συνέπειες συμμόρφωσης	586
2.2.4. Απόφαση υπό συνθήκες αβεβαιότητας - Θεωρία των αποφάσεων και απιστία.....	587
2.3. Διαχειριστικές πράξεις αυτοβλάβης.....	588
2.4. Επικίνδυνες δικαιопραξίες και συγκατάθεση.....	589
2.5. Απιστία με παράλειψη	589
3. Περιουσιακή βλάβη	590
3.1. Η ανάγκη οριστικής και βέβαιης περιουσιακής βλάβης στην απιστία	590
3.2. Ο κίνδυνος της περιουσίας ως ενεστώσα περιουσιακή βλά- βη στην απιστία	592
3.3. Περιουσιακή βλάβη σε περίπτωση ισάξιας αντιπαροχής. Η προσωπική πλευρά της ζημίας στην απιστία	596
4. Αντικειμενικός αιτιώδης σύνδεσμος - Συνάφεια κινδύνου.....	597
III. Υπαιτιότητα	598
IV. Απόπειρα.....	599
V. Ζητήματα συμμετοχής	600
1. Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις.....	600
2. Η ηθική αυτοουργία ειδικότερα.....	601
VI. Συρροές.....	602
VII. Τόπος τέλεσης.....	604
VIII. Χρόνος τέλεσης -Παραγραφή	604
IX. Ποινική κύρωση – Εξάλειψη του αξιοποίνου και ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ)	605
X. Απιστία και δημόσια περιουσία. Οριοθέτηση της απιστίας (άρθρ. 390 ΠΚ) από την απιστία περί την υπηρεσία (άρθρ. 256 ΠΚ)	605
XI. Ειδικές διατάξεις.....	606
XII. Ανααιρετικός έλεγχος.....	607
§ 9. ΑΠΟΦΥΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ (άρθρ. 391 ΠΚ)	608
§10. ΔΟΛΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗ ΠΑΡΟΧΩΝ (άρθρ. 392 ΠΚ).....	609
§ 11. ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ (άρθρ. 394 ΠΚ)	611
I. Γενικά	611
II. Αντικειμενική υπόσταση	612
1. Υποκείμενο	612
2. Υλικό αντικείμενο	613
2.1. Πράγμα	613
2.2. Νομικές ιδιότητες του υλικού αντικειμένου	614
2.3. Τα ακίνητα ως υλικά αντικείμενα αποδοχής.....	614

Περιεχόμενα

2.4. Αξία του πράγματος	615
3. Η πρότερη “αξιόποινη πράξη”	616
3.1. Η πρότερη πράξη ως έγκλημα κατά περιουσιακών δικαιω- μάτων	616
3.2. Εξαίρεση επί κτήσης κυριότητας	619
3.3. Ο νομικός χαρακτήρας της πρότερης πράξης.....	619
3.3.1. Η αυτοτελής απαξία της αποδοχής έναντι της πρότε- ρης πράξης.....	619
3.3.2. Η πρότερη πράξη ως τελειωτικά άδικη πράξη.....	620
3.3.3. Η πρότερη πράξη ως μη δόλια πράξη.....	621
3.4. Η πρότερη πράξη ως “χρονικά και νομικά ολοκληρωμένη κτήση του πράγματος”	622
3.5. Αποδοχή του υποκατάστατου (άρθρ. 394 παρ. 3 ΠΚ).....	623
3.6. Τέλεση της πρότερης πράξης στην αλλοδαπή.....	623
4. Η αξιόποινη συμπεριφορά.....	624
4.1. Οι “πράξεις αποδοχής”	624
4.1.1. Απόκρυψη	624
4.1.2. Αγορά	626
4.1.3. “Λαμβάνει ως ενέχυρο”	626
4.1.4. “Με άλλον τρόπο δέχεται στην κατοχή του”.....	627
4.2. Οι “πράξεις διάθεσης”	629
4.2.1. Μεταβίβαση	629
4.2.2. Συνέργεια στη μεταβίβαση	629
4.2.3. Ασφάλιση της κατοχής	630
5. Το κράτος ως “παθών”.....	630
III. Υπαιτιότητα.....	631
1. Η πρόθεση αποδοχής και η διάγνωσή της	631
2. Ο αναιρετικός έλεγχος του δόλου	633
IV. Απόπειρα.....	634
V. Συμμετοχή	635
VI. Ζητήματα συρροής	635
1. Εντός της αυτής ειδικής υπόστασης	635
1.1. Τέλεση με πλείονες τρόπους.....	635
1.2. Αποδοχή κατά πλειόνων.....	635
1.3. Αποδοχή από τον αυτοουργό της πρότερης πράξης;.....	636
1.4. Αποδοχή από τον συμμετοχο υπό στενή έννοια	636
2. Σε σχέση με άλλα εγκλήματα	637
2.1. Αποδοχή και χρήση πλαστού εγγράφου	637

2.2. Αποδοχή και νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (άρθρ. 2 παρ. 2 ν. 3691/2008).....	637
2.3. Άλλες περιπτώσεις	638
VII. Ποινική κύρωση.....	639
VIII. Διακεκριμένες περιπτώσεις αποδοχής.....	639
1. Η παρ. 4 του άρθρ. 394 ΠΚ.....	639
2. Η έννοια της ιδιοτέλειας ειδικότερα	640
3. Αποδοχή σε βάρος του Δημοσίου (άρθρ. 1 παρ. 2 ν. 1608/1950).....	641
4. Αποδοχή και διάθεση μνημείων που αποτελούν προϊόντα εγκλήματος (άρθρ. 55 ν. 3028/2002)	642
IX. Προνομιούχα αποδοχή (άρθρ. 394 παρ. 2 ΠΚ).....	643
X. Αυτεπάγγελτη και κατ' έγκληση δίωξη	643
XI. Εξάλειψη του αξιοποίνου και ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406 Α ΠΚ).....	644
XII. Χρόνος τέλεσης - παραγραφή.....	644
XIII. Αναιρετικός έλεγχος.....	645
XIV. Μεταβολή κατηγορίας	645
XV. Ειδικές διατάξεις	645
1. Ζωοκλοπή και ζωοκτονία (άρθρ. 3 ν. 1300/1982).....	645
2. Παράνομη θήρα.....	646
3. Παραβάσεις της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά	646
4. Προμήθεια παράνομων αλιευμάτων και προϊόντων ιχθυοκλοπής	646
§ 12. ΠΑΡΑΚΩΛΥΣΗ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ (άρθρ. 396 ΠΚ)	647
§ 13. ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ (άρθρ. 397 ΠΚ)	649
I. Αντικειμενική υπόσταση	650
1. Οφειλέτης - δανειστής - αξίωση	650
2. Το εγκληματικό αποτέλεσμα: Η ματαίωση της ικανοποίησης του δανειστή.....	652
3. Η αξιόποινη συμπεριφορά.....	653
3.1. “Βλάπτοντας, καταστρέφοντας ή καθιστώντας χωρίς αξία”.....	654
3.2. Απόκρυψη.....	655
3.3. Απαλλοτρίωση	655
3.4. “Κατασκευάζοντας ψεύτικα χρέη ή ψεύτικες δικαιοπραξίες”	656
II. Υπαιτιότητα	657
III. Απόπειρα	658
IV. Συμμετοχή	658
V. Συρροές	660
VI. Έγκληση.....	660

Περιεχόμενα

VII. Ποινική κύρωση - εξάλειψη του αξιόποινου - απαλλαγή από την ποινή...	661
VIII. Ανααιρετικός έλεγχος	661
IX. Μεταβολή κατηγορίας	662
§ 14. ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΑ ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ (άρθρ. 171-176	
Πτωχευτικού Κώδικα -άρθρ. 398 ΠΚ).....	663
I. Βασικά χαρακτηριστικά των πτωχευτικών εγκλημάτων. Τα άρθρ.	
171 επ. ΠτΚ	663
II. Τα εγκλήματα του οφειλέτη εμπόρου	665
1. Πράξεις χρεοκοπίας του οφειλέτη (άρθρ. 171 ΠΚ).....	665
1.1. Γενική επισκόπηση.....	665
1.2. Η κήρυξη της πτώχευσης ως εξωτερικός όρος του αξιοποιού	666
1.3. Χρόνος τέλεσης της χρεοκοπίας-Παραγραφή.....	667
1.4. Ερμηνεία βασικών όρων.....	668
1.5.Ερμηνευτικά προβλήματα	671
2. Ευνοϊκή μεταχείριση πιστωτή (άρθρο 172 ΠτΚ).....	672
III. Τα πτωχευτικά εγκλήματα συγγενών και τρίτων	673
IV. Αδικήματα συνδίκων (άρθρο 175 ΠτΚ).....	673
V. Ποινική ευθύνη των διαχειριστών κ.λπ. των νομικών προσώπων:	
άρθρο 176 ΠτΚ.....	674
VI. Άρση του αδίκου;.....	674
VII. Απόπειρα.....	674
VIII. Συμμετοχή	675
IX. Συρροές.....	676
1. Συρροή πλειόνων πτωχευτικών αδικημάτων	676
2. Συρροή με άλλα εγκλήματα.....	677
X. Πολιτική αγωγή (άρθρο 177 ΠτΚ).....	678
§ 15. ΠΑΡΑΚΩΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ (άρθρ. 399 ΠΚ)	679
I. Αντικειμενική υπόσταση	679
II. Υπαιτιότητα.....	681
III. Απόπειρα	682
IV. Συμμετοχή	682
V. Συρροές.....	682
VI. Ποινική κύρωση - Εξάλειψη του αξιόποινου - Απαλλαγή από την ποινή	682
§ 16. ΤΟΚΟΓΛΥΦΙΑ (άρθρ. 404 ΠΚ)	683
I. Γενικά	683
II. Αντικειμενική υπόσταση	685
1. Υποκείμενο.....	685
2. Τα επί μέρους εγκλήματα τοκογλυφίας	685

2.1. Η τοκογλυφία υπό ευρεία έννοια (“αισχροκέρδεια υπό στενή έννοια” ή “καταπλεονέκτηση”, άρθρ. 404 παρ. 1 ΠΚ)	685
2.1.1. Έννοια	685
2.1.2. Η τοκογλυφική σύμβαση (πιστωτική δικαιοπραξία)	685
2.1.3. Η εγκληματική συμπεριφορά	686
2.1.3.1. Η “εκμετάλλευση”	686
2.1.3.2. Οι καταστάσεις μειονεξίας του παθόντος	686
2.1.3.2.1. Η “ανάγκη”	687
2.1.3.2.2. Οι λοιπές καταστάσεις μειονεξίας	687
2.1.4. Τα τοκογλυφικά περιουσιακά ωφελήματα	688
2.1.4.1. Έννοια	688
2.1.4.2. Η προφανής δυσαναλογία μεταξύ παροχής και αντιπαροχής	688
2.1.5. Αιτιώδης σύνδεσμος	688
2.2. Η τοκογλυφία υπό στενή έννοια (κυρίως τοκογλυφία, άρθρ. 404 παρ. 2 πρώτο εδάφιο ΠΚ)	689
2.3. Η “διαδοχική” τοκογλυφία (άρθρ. 404 παρ. 2 δεύτερο εδάφιο ΠΚ)	690
III. Άρση του αδικού;	691
IV. Υπαιτιότητα	691
V. Απόπειρα	692
VI. Συμμετοχή	692
VII. Ζητήματα συρροής	692
VIII. Ποινική κύρωση - Διακεκριμένη τοκογλυφία	694
IX. Χρόνος τέλεσης - Παραγραφή	695
X. Ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ)	695
XI. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου	696
XII. Αναιρετικός έλεγχος	697
§ 17. ΑΙΣΧΡΟΚΕΡΔΕΙΑ (άρθρ. 405 ΠΚ)	699
§ 18. ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΕ ΧΡΕΗ (άρθρ. 403 ΠΚ)	702
§ 19. ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ ΣΕ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ (άρθρ. 406 ΠΚ)	705
§ 20. ΠΑΡΑΝΟΜΗ ΑΛΙΕΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ ΣΕ ΧΩΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ (άρθρ. 400, 401 ΠΚ)	708
I. Παράνομη αλιεία	708
II. Αλιεία σε χωρικά ύδατα	709
§ 21. Εξάλειψη του αξιοποίνου και ικανοποίηση του παθόντος (άρθρ. 406Α ΠΚ)	711

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ
ΕΓΚΛΗΜΑΤΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ

§ 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	715
§ 2. ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ	719
I. Ο νομοθετικός ορισμός της έννοιας του εγγράφου	719
II. Οι λειτουργίες του εγγράφου.....	722
1. Η διαιωνιστική λειτουργία	722
2. Η εγγυητική λειτουργία	723
2.1. Έννοια και δικαιολογική βάση.....	723
2.2. Προσδιορισμός του εκδότη	723
2.3. Περιπτώσεις αδυναμίας προσδιορισμού του εκδότη.....	724
2.3.1. Το σχέδιο.....	725
2.3.2. Η ανωνυμία του εκδότη.....	726
3. Η αποδεικτική λειτουργία.....	727
3.1. Αποδεικτικός προορισμός και αποδεικτική προσφορότητα.....	727
3.2. Έγγραφα προθέσεως και έγγραφα τυχαία	729
3.3. Γεγονός που έχει έννομη σημασία	730
3.4. Ενδείξεις και “επιβοηθητικά” γεγονότα.....	731
III. Τα είδη των εγγράφων	731
1. Το γραπτό	731
2. Το σημείο	732
3. Οι ηλεκτρομαγνητικές και λοιπές εγγραφές.....	734
IV. Ειδικές περιπτώσεις εγγράφων	737
1. Αντίγραφα απλά, αντίγραφα με μελανοφόρο χάρτη (καρμπόν) και αντίγραφα ψηφιακής σάρωσης (scanning).....	737
2. Η φωτοτυπία.....	738
3. Το τηλεμοιότυπο (telefax)	739
4. Το τηλετύπημα (telex)	741
5. Η ηλεκτρονική επιστολή (e-mail).....	741
6. Η ψηφιακή υπογραφή (digitale Signatur).....	741
V. Ειδικές μορφές εμφάνισης εγγράφων	743
1. Το συνολικό έγγραφο.....	743
2. Το σύνθετο έγγραφο	744
§ 3. ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ (άρθρ. 216 ΠΚ)	745
I. Γενικά	746
1. Η πλαστογραφία ως έγκλημα σωρευτικά μικτό.....	746
2. Το έννομο αγαθό	746

3. Παθών.....	749
II. Αντικειμενική υπόσταση	750
1. Η κατάρτιση πλαστού εγγράφου	750
1.1. Η έννοια του εκδότη	750
1.1.1. Η “σωματική θεωρία”	750
1.1.2. Η “πνευματική θεωρία”.....	751
1.1.3. Η κανονιστική - πνευματική θεωρία	752
1.1.4. Η πλαστότητα ως υλική ιδιότητα.....	754
1.2. Ειδικές περιπτώσεις κατάρτισης πλαστού	754
1.2.1. Υπογραφή με όνομα αγνώστου ή ανύπαρκτου προσώπου.....	755
1.2.2. Υπογραφή με προσθήκη αναληθών στοιχείων.....	755
1.2.3. Το νομικό πρόσωπο ως εκδότης	756
1.2.4. Πλαστό υπό τεχνική και υπό νομική έννοια	757
1.2.5. Απόσπαση της υπογραφής με εξαπάτηση	757
1.2.6. Κατάρτιση πλαστού με “φωτομοντάζ”.....	758
1.2.7. Κατάρτιση με χρήση scanner	759
1.2.8. Ψηφιακή ανασύνθεση φωνής	759
1.2.9. Κατάρτιση με παράλειψη;.....	759
1.3. Ειδικά ζητήματα.....	760
1.3.1. Παραπλάνηση ως προς το όνομα	760
1.3.2. Υπογραφή μετά από εξάλειψη της υπογραφής του εκδότη.....	761
2. Η νόθευση	762
2. 1. Έννοια και προϋποθέσεις.....	762
2.2. Νόθευση από τον εκδότη γνησίου εγγράφου	763
2.3. Κατάχρηση της εν λευκώ υπογραφής	766
3. Η εντολή.....	767
3.1. Η εντολή ως λόγος αποκλεισμού της αντικειμενικής υπόστασης.....	767
3.2. Ιδιόχειρα έγγραφα	768
4. Η χρήση του πλαστού	770
4.1. Η έννοια της χρήσης	770
4.2. Ειδικές περιπτώσεις χρήσης.....	772
4.3. Ο χρόνος της χρήσης.....	773
4.4. Χρήση πλαστού όταν ο αυτουργός είναι άγνωστος.....	773
5. Η χρήση του πλαστού από τον πλαστογράφο ως επιβαρυντική περίσταση	774
III. Λόγοι άρσης του αδίκου.....	778
IV. Υποκειμενική υπόσταση.....	779
1. Δόλος – πραγματική πλάνη.....	779

Περιεχόμενα

2. Ο σκοπός παραπλάνησης.....	780
2.1. Έννοια και λειτουργία του σκοπού παραπλάνησης	780
2.2. Η προσφορότητα της παραπλάνησης	783
V. Τετελεσμένο- Απόπειρα.....	785
1. Η τελείωση της πλαστογραφίας.....	785
2. Απόπειρα	786
VI. Συμμετοχή.....	787
1. Συναυτουργία	787
2. Έμμεση αυτουργία	788
3. Ηθική αυτουργία.....	790
4. Άμεση συνέργεια	791
5. Απλή συνέργεια.....	792
6. Ιδιαίτερες ιδιότητες ή σχέσεις (άρθρ. 49 παρ. 2 ΠΚ)	793
VII. Ο τόπος τέλεσης της πλαστογραφίας.....	794
1. Γενικά.....	794
2. Ο τόπος τέλεσης σε περίπτωση χρήσης του πλαστού από τον πλαστογράφο.....	794
VIII. Ποινική κύρωση.....	795
IX. Η κακουρηματική πλαστογραφία	796
1. Γενικά. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρ. 216 ΠΚ	796
2. Η επιβαρυντική περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρ. 216 ΠΚ.....	796
2.1. Περιουσιακός χαρακτήρας του οφέλους	797
2.2. Έννοια περιουσιακού οφέλους	798
2.3. Υπολογισμός του οφέλους ή της ζημίας.....	798
2.4. “Διά βλάβης τρίτου”.....	799
3. Η επιβαρυντική περίπτωση του δεύτερου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρ. 216 ΠΚ.....	801
4. Ειδικά επί της κατ’ εξακολούθηση τελούμενης πλαστογραφίας.....	801
5. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου	803
5.1. Γενικά.....	803
5.2. Ειδικά επί πλαστογραφίας κατ’ εξακολούθηση	803
6. Πλαστογραφία σε βάρος του Δημοσίου (άρθρ. 1 παρ. 1 ν. 1608/1950)	805
X. Συρροές.....	807
1. Αληθινή συρροή	807
2. Φαινομένη συρροή.....	811
3. Ειδικά ζητήματα	811
3. 1. Περιπτώσεις ενότητας πράξεων.....	811

3.2. Σχέση ηθικής αυτουργίας/άμεσης συνέργειας και χρήσης	812
3.3. Σχέση “κατάρτισης” και “νόθευσης”	812
3.4. Πλαστογραφία και απάτη.....	813
3.5. Χρήση πλαστού και λαθρεμπορία (ν. 2960/2001 για τον Εθνικό Τελωνειακό Κώδικα)	815
3.6. Πλαστογραφία και φοροδιαφυγή (ν. 2523/1997)	816
3.7. Πλαστογραφία και απάτη σε βάρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρα τέταρτο και έκτο ν. 2803/2000)	817
3.8. Πλαστογραφία και συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση (ν. 2928/2001)	817
XI. Ειδικές διατάξεις περί πλαστογραφίας.....	818
1. Αρθρ. 58 ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών	818
2. Πλαστογραφία στρατιωτικού υπολόγου (άρθρ. 148 ΣΠΚ)	819
3. Πλαστογραφία κινητών αξιών	819
4. Πλαστογραφία ως περίπτωση “απάτης σε βάρος των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων” (άρθρ. τέταρτο και έκτο ν. 2803/2000).....	821
5. Έκδοση πλαστών ή εικονικών, αποδοχή εικονικών και νόθευση φορολογικών στοιχείων	822
6. Ειδικά εκλογικά αδικήματα	823
7. Πλαστογραφία ηλεκτρονικής κάρτας υγείας.....	823
XII. Αναιρετικός έλεγχος.....	824
XIII. Μεταβολή κατηγορίας.....	827
IVX. Εξάλειψη του αξιοποίνου;	828
§ 4. ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΩΝ (άρθρ. 217 παρ. 1 ΠΚ).....	829
I. Η πλαστογραφία πιστοποιητικών	829
1. Εισαγωγή	829
2. Η έννοια του πιστοποιητικού	830
3. Το δελτίο ταυτότητας	831
4. Υποκειμενική υπόσταση	831
5. Ο “σκοπός διευκόλυνσης”	831
6. Απόπειρα - Συμμετοχή	833
II. Η χρήση γνήσιου πιστοποιητικού (άρθρ. 217 παρ. 2 ΠΚ).....	834
III. Συρροές	834
IV. Αναιρετικός έλεγχος.....	835
§ 5. ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΝΣΗΜΩΝ (άρθρ. 218 ΠΚ).....	836
I. Το κακούργημα της παραγράφου 1	836
1. Το κακούργημα του πρώτου εδαφίου.....	836

Περιεχόμενα

2. Αντικειμενική υπόσταση	837
2.1. Το ένσημο ως υλικό αντικείμενο	837
2.2. Η αξιόποινη συμπεριφορά.....	837
3. Υποκειμενική υπόσταση	838
4. Απόπειρα- Συμμετοχή.....	838
5. Ποινική κύρωση	839
II. Τα πλημμελήματα της παραγράφου 2.....	840
III. Οι προπαρασκευαστικές πράξεις της παραγράφου 3	840
IV. Η δήμευση των instrumentorum vel productorum sceleris (παρ. 4 άρθρ. 218 ΠΚ)	841
V. Συρροές.....	841
§ 6. ΕΜΠΡΑΚΤΗ ΜΕΤΑΝΟΙΑ (άρθρ. 219 ΠΚ)	843
§ 7. ΥΦΑΡΠΑΓΗ ΨΕΥΔΟΥΣ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ (άρθρ. 220 ΠΚ)	846
I. Αντικειμενική υπόσταση	847
1. Το δημόσιο έγγραφο	847
1.1. Ορισμός.....	847
1.2. Ο “δημόσιος υπάλληλος” ως εκδότης	847
1.3. Εσωτερικά έγγραφα	849
1.4. Έγκυρο δημόσιο έγγραφο;	851
1.5. Αλλοδαπά δημόσια έγγραφα.....	852
2. Το βεβαιούμενο περιστατικό.....	853
2.1. Η έννοια του περιστατικού και των συνεπειών του	853
2.2. “Αναληθώς”	853
3. Η εγκληματική συμπεριφορά.....	854
II. Υποκειμενική υπόσταση.....	857
III. Απόπειρα.....	858
IV. Συμμετοχή	858
V. Συρροή.....	859
1. Αληθινή συρροή	859
2. Φαινομενική συρροή	859
VI. Ποινική κύρωση.....	861
§ 8. ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (άρθρ. 221 ΠΚ)	862
I. Εισαγωγή.....	862
II. Η έκδοση ψευδών πιστοποιήσεων (άρθρ. 221 παρ. 1 ΠΚ)	862
1. Αντικειμενική υπόσταση.....	862
1.1. Υποκείμενο	862
1.2. Η αξιόποινη συμπεριφορά.....	863
1.2.1. Γενικά.....	863

1.2.2. Ο αποδέκτης της πιστοποίησης	863
1.3. Η έννοια της πιστοποίησης	864
1.4. Η ψευδής πιστοποίηση ειδικότερα.....	865
1.5. Γεγονός ή αξιολογική κρίση;	866
1.6. Αποδεικτικός προορισμός και δυνατότητα βλάβης.....	867
2. Υποκειμενική υπόσταση	867
3. Απόπειρα	868
4. Συμμετοχή.....	868
III. Η χρησιμοποίηση της ψευδούς πιστοποίησης (άρθρ. 221 παρ. 2 ΠΚ)	869
1. Αντικειμενική υπόσταση	869
2. Υποκειμενική υπόσταση	869
IV. Συρροές.....	870
V. Ποινική κύρωση.....	870
VI. Μεταβολή κατηγορίας	871
§ 9. ΥΠΕΞΑΓΩΓΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ (άρθρ. 222 ΠΚ)	872
I. Γενικά	872
II. Αντικειμενική υπόσταση	872
1. Υλικό αντικείμενο	872
2. Υποκείμενο	874
3. Η εγκληματική συμπεριφορά.....	874
4. Περιπτώσιολογία	876
III. Λόγοι άρσης του αδίκου	878
IV. Υποκειμενική υπόσταση.....	878
1. Υπαιτιότητα	878
2. Σκοπός βλάβης τρίτου	878
V. Ποινική κύρωση.....	880
VI. Χρόνος τέλεσης-παραγραφή.....	880
VII. Συρροές.....	880
VII. Αναιρετικός έλεγχος	882
§ 10. ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΟΡΟΣΗΜΩΝ (άρθρ. 223 ΠΚ)	883
I. Το ορόσημο.....	883
II. Η αξιόποινη συμπεριφορά.....	884
III. Συρροές.....	885
Αλφαβητικό ευρετήριο	887